

25 Αυγούστου 1821

Η μάχη στα Βασιλικά

Μετά τη μάχη στο Χάνι της Γραβιάς ([βλ. 8.5.1821](#)), ο Ομέρ Βρυώνης αποφάσισε πως έπρεπε να μείνει στη Ρούμελη και να ξεκαθαρίσει τους επαναστάτες. Ειδοποίησε να στείλουν άλλον στον Μοριά, όπου ο ξεσηκωμός φούντωνε. Διαλέχτηκε ο Μπαϊράμ πασάς που μόλις είχε σκορπίσει τους επαναστάτες της Χαλκιδικής. Ξεκίνησε από τη Μακεδονία με 8.000 άντρες. Σκόπευε να ενωθεί με τον Κιοσέ Μεχμέτ που τον περίμενε με άλλους 4.000, στον Κάτω Δομοκό. Από εκεί, η στρατιά τους θα κατέβαινε στην Πελοπόννησο.

Οι Έλληνες οπλαρχηγοί μαζεύτηκαν στο Εργίни της Ρούμελης, να δουν τι θα κάνουν. Η αρχηγία δόθηκε τιμητικά στον Δυοβουνιώτη. Στον Γκούρα ανατέθηκε η διοίκηση του στρατού. Ο γέρο Δυοβουνιώτης γνώριζε καλά τα περάσματα. Πρότεινε να πιάσουν τα στενά της Λοκρίδας, κοντά στο ακατοίκητο χωριό των Βασιλικών. Η φυσική οχύρωση του τόπου ίσως να εξισορροπούσε την άνιση αριθμητική δύναμη των αντιπάλων. Οι Έλληνες, όλοι κι όλοι, δεν ξεπερνούσαν τους χίλιους. Η πρόταση εγκρίθηκε.

Ο Μπαϊράμ πασάς φάνηκε μπροστά στα στενά, στις 25 Αυγούστου 1821. Έστειλε 500 καβαλάρηδες να δουν, τι γίνεται. Γύρισαν 65 λιγότεροι. Αποφάσισε να πάρει τα στενά με έφοδο. Άφησε τις άμαξες στο χωριό Πλατανιά, έβαλε μπροστά τα κανόνια, στη μέση τους πεζούς και πίσω το ιππικό. Στις 26, διέταξε επίθεση.

Ο Δυοβουνιώτης τους άφησε να μπουκώσουν για καλά στα στενά, πριν να αρχίσει το τουφεκίδι. Στην έξοδο, ο Γκούρας χτυπούσε όσους περνούσαν. Όμως, οι Τούρκοι δεν το έβαλαν κάτω. Συνέχισαν να προωθούνται και, με τον όγκο τους, ανάγκασαν τους Έλληνες να αρχίσουν

υποχώρηση. Από μακριά, από τη μεριά της Λιβαδειάς, φάνηκαν να έρχονται 250 Έλληνες οπλισμένοι. Ο Γκούρας φωτίστηκε. Φώναξε στους άλλους:

«Κρατάτε κι έρχεται ο Δυσσέας».

Το φώναξε στους Έλληνες για να το ακούσουν οι εχθροί. Η μπλόφα έπιασε. Νόμισαν πως έφτανε ο Οδυσσέας Ανδρούτσος, ο τρόμος των Τούρκων. Πανικοβλήθηκαν κι έχασαν τη συνοχή τους. Γύρισαν προς τα πίσω. Με γοργή κίνηση, ο Γκούρας τους υπερφαλάγγισε από την πλαγιά. Τους χτυπούσε, καθώς υποχωρούσαν. Το αποτέλεσμα ήταν ανέλπιστο για τους Έλληνες: 1.200 οι Τούρκοι νεκροί, 1500 οι τραυματίες, 220 οι αιχμάλωτοι, 800 άλογα και 18 σημαίες τα λάφυρα. Οι Έλληνες είχαν 42 νεκρούς και 35 τραυματίες.

Κανένας δεν ξανάκουσε για τον Μπαϊράμ πασά.

325: Λήγουν οι εργασίες της οικουμενικής συνόδου της Νίκαιας με την αναγνώριση του δόγματος της Αγίας Τριάδας και την καταδίκη του αρειανισμού.

1530: Γεννιέται ο Ιβάν Δ' (Ιβάν ο Τρομερός). Ανακηρύχθηκε πρώτος τσάρος της Ρωσίας το 1547, κατέκτησε τη Σιβηρία και έγινε γνωστός για τη σκληρότητά του. Πέθανε το 1584.

1718: Εγκαινιάζεται από τους Γάλλους η πόλη της Νέας Ορλεάνης, όνομα που δίνεται προς τιμή του Γάλλου δούκα της Ορλεάνης.

1788: Μετά την χρεοκοπία της Γαλλίας, ανακαλείται στο υπουργείο Οικονομικών του Λουδοβίκου ΙΣΤ' ο λαοφιλής Ιάκωβος Νεκέρ (1732 - 1804).

1825: Η Ουρουγουάη ανεξαρτητοποιείται από την Ισπανία.

1830: Λαϊκή εξέγερση στις Βρυξέλλες οδηγεί σε επανάσταση των Βέλγων. Στις 4 Οκτωβρίου του ίδιου χρόνου, θα διακηρύξουν την ανεξαρτησία τους από το βασίλειο των Κάτω Χωρών.

1919: Γεννιέται ο Τζορτζ Ουάλας, Αμερικανός πολιτικός και κυβερνήτης της Αλαμπάμα. Δυο φορές υποψήφιος για το προεδρικό αξίωμα με τους Δημοκρατικούς και κάποτε σύμβολο της αντίστασης των Νοτίων στη χειραφέτηση των μαύρων, έμεινε παράλυτος από τη μέση και κάτω μετά από σφαίρα που δέχτηκε από τον παραλίγο δολοφόνο του το 1972.

1940: Ενσωματώνονται στη Σοβιετική Ένωση η Λιθουανία, η Λετονία και η Εσθονία.

1944: Απελευθερώνεται το Παρίσι όταν ο Γερμανός διοικητής στην εκεί περιοχή, στρατηγός Τσόλτιτς παραδίνεται στους Συμμάχους.

Η 25^η Αυγούστου στον πολιτισμό

25 Αυγούστου 1900

Ο Φρειδερίκος Νίτσε

Πίστευε ότι η γερμανική κουλτούρα είναι ό,τι ανώτερο είχε να παρουσιάσει το ανθρώπινο πνεύμα του καιρού του. Και θεωρούσε τον εαυτό του ως τον πιο επιφανή εκπρόσωπο της γερμανικής σκέψης. Δε φαντάστηκε ποτέ του ότι μπορεί και να τον αφορούσαν τα λόγια του Σοπενχάουερ, που τόσο θαύμαζε και τόσο είχε επηρεαστεί από τη φιλοσοφία του: «Η ζωή είναι μια αστείρευτη πηγή ηλιθιότητας».

Η υπέροχη λογική του Φρειδερίκου Νίτσε κονταροχτυπιόταν συνεχώς με τον άνθρωπο Νίτσε, τις φοβίες, τις αδυναμίες και τα πάθη του. Παρ' όλο που είχε την ίδια με τους αναρχικούς προγονική φιλοσοφική αφετηρία, κατάφερε να γίνει το ιδεολογικό άλλοθι

πρώτα των εκπροσώπων του ανερχόμενου καπιταλισμού και των στυγνών εκμεταλλευτών κι έπειτα του ναζισμού. Δεν έζησε να δει την πραγματικότητα. Πέθανε παράφρονος σε μια ψυχιατρική κλινική, στα 56 του χρόνια. Οπαδοί και πολέμιοι, υποκλίθηκαν στην πνευματική του δύναμη.

Γεννήθηκε στη Γερμανία, στις 15 Οκτωβρίου του 1844. Ήταν μόλις πέντε χρόνων, όταν έχασε τον πάστορα πατέρα του. Για να τα βγάλει πέρα, η μητέρα του τον πήρε μαζί με την αδερφή του και μετακόμισαν στις γιαγιάς του, όπου έμενε και κάποια θεία του. Ο μικρός Φρειδεरिकος μεγάλωνε όντας το μοναδικό αρσενικό ανάμεσα σε τέσσερις γυναίκες που τον έπνιγαν με την αγάπη και τις φροντίδες τους. Από τότε, αντιπάθησε τις γυναίκες κι αισθανόταν μίσος για την κηδεμονία τους, την οποία όμως θεωρούσε αναγκαία. Ήταν 25 χρόνων, στα 1869, όταν ανέλαβε καθηγητής της αρχαίας ελληνικής φιλοσοφίας στη Βασιλεία της Ελβετίας.

Στην ελβετική μεγαλούπολη έμεινε έντεκα χρόνια, γνωρίστηκε και συνδέθηκε με τον επαναστάτη μουσουργό Ρίχαρντ Βάγκνερ και τον ιστορικό της Αναγέννησης, Ιακώβ Μπόχαρντ, τσακώθηκε με τον πρώτο, συνέχισε να θαυμάζει τον δεύτερο και διεύρυνε τον κύκλο των γνωριμιών του, ενώ παράλληλα ξεκίνησε την τεράστια συγγραφική και φιλοσοφική παραγωγή του.

Οι αντιλήψεις του διατυπώνονταν κυρίως με αφορισμούς και με έντονη ποιητική πνοή. Τάραζαν τα νερά και προκαλούσαν οξύτατες συζητήσεις και κριτικές. Παρ' όλα αυτά, δεν μπορούσε να ανεχθεί ότι υπήρχαν άλλοι που είχαν κύρος κι απολάμβαναν δημοτικότητα, ενώ αυτός όχι. Απομονώθηκε. Κάποιοι έντονοι πονοκέφαλοι του κατέτρωγαν τον χρόνο, ενώ η όρασή του άρχισε προοδευτικά να μειώνεται. Κατάντησε σχεδόν τυφλός.

Στα 1879, εγκατέλειψε την έδρα της αρχαίας ελληνικής φιλοσοφίας, προσπάθησε να ανοιχτεί στην κοινωνία, γρήγορα απογοητεύτηκε από τους ανθρώπους και ξαναγύρισε στη μοναξιά του, μη βρίσκοντας κανέναν άξιο να τον συναναστραφεί. Η υγεία του κάπως καλύτερευσε την περίοδο 1882 - 1884, αλλ' ο ίδιος θύμωνε με τον εαυτό του, επειδή ήταν υποχρεωμένος να παίρνει μύριες προφυλάξεις και να μετακινείται κάθε χειμώνα στην παραλία της Νίκαιας και κάθε καλοκαίρι στα ελβετικά υψίπεδα. Το χτύπημα ήρθε το 1889 με μίαν οξύτατη κρίση παραφροσύνης. Κατέληξε σε μια ψυχιατρική κλινική της Βαϊμάρης, όπου και πέθανε στις 25 Αυγούστου του 1900.

Πίστευε ότι «η ιδέα της θέλησης, της δύναμης και του υπεράνθρωπου έχουν σημασία κι όχι

οι χριστιανικές αντιλήψεις για την ευσέβεια, την καρτερία και την ισότητα». Κορυφαίο έργο του είναι το «Τάδε έφη Ζαρατούστρα» (1883) αλλά και ο «Αντίχριστος» και το «Ίδε ο άνθρωπος». Η δύναμη, η υγεία και η ευτυχία αναδεικνύονται τα ανώτερα αγαθά. Η διάκριση των αγαθών και των πράξεων είναι προϊόν ηθικού εκμαυλισμού. Ο άνθρωπος πρέπει να επιστρέψει στην αρχέγονη κατάσταση, όπου αρετή είναι η δύναμη. Πρέπει να καλλιεργηθεί το ένστικτο της αυτοσυντήρησης και να εξυψωθεί σε συντριπτική δύναμη, ώστε το άτομο να εξελιχθεί σε υπεράνθρωπο. Σε μια κοινωνία χωρίς αδυνάτους.

1819: Πεθαίνει ο Τζέιμς Βατ, Σκοτσέζος εφευρέτης και πατέρας της ατμομηχανής. Είχε γεννηθεί το 1735.

1873: Γεννιέται ο Τζον Νορθ Γουίλις, Αμερικανός βιομήχανος και διπλωμάτης. Το 1907 ίδρυσε την εταιρία Γουίλις Όβερλαντ Αυτο σο, η οποία κατασκεύασε το τζιπ. Διετέλεσε και πρεσβευτής στην Πολωνία το 1930-32.

1918: Γεννιέται ο Λέοναρντ Μπέρνσταϊν, Αμερικανός συνθέτης και μαέστρος.

1930: Γεννιέται ο Σον Κόνερι, Σκοτσέζος ηθοποιός. Έγινε πασίγνωστος όταν επιλέχτηκε για το ρόλο του πράκτορα 007 Τζέιμς Μποντ, ήρωα των μυθιστορημάτων του Ιαν Φλέμινγκ.

1989: Μετά από ένα δωδεκάχρονο ταξίδι στο διάστημα, σε απόσταση τεσσάρων εκατομμυρίων μιλίων από τη Γη, το διαστημόπλοιο Voyager 2 πετάει πάνω από τα σύννεφα του γιγάντιου Ποσειδώνα και του φεγγαριού του, Τρίτωνα, στέλνοντας στη Γη φωτογραφίες από βαλτώδεις περιοχές, παγωμένες λίμνες και κρατήρες.

2004: Στην Ολυμπιάδα της Αθήνας, η Φανή Χαλικιά κατακτά χρυσό μετάλλιο στο αγώνισμα των 400 μ. με εμπόδια, ο Νίκος Κακλαμανάκης κερδίζει ασημένιο στην ιστιοσανίδα και ο Αρτίομ Κιουρεγκιάν χάλκινο στην ελληνορωμαϊκή πάλη (κατηγορία 55 κιλών). Στο βόλεϊ ανδρών, η εθνική ομάδα καταφέρνει να αποκλειστεί από τους Αμερικανούς (3-2), ενώ προηγούταν 2-1 στα σετ και κέρδιζε 20 – 12 το τέταρτο.

2006: Λήγει στην Πράγα το παγκόσμιο συνέδριο αστροφυσικής. Μια από τις αποφάσεις του ήταν να διαγραφεί ο Πλούτωνας από τον κατάλογο των πλανητών.

2012: Πεθαίνει ο αστροναύτης Νιλ Άρμστρονγκ, ο πρώτος άνθρωπος που πάτησε στη Σελήνη (20/21 Ιουλίου 1969). Είχε γεννηθεί στις 5 Αυγούστου 1930.